

Pozdravni nagovor gospe Barbare Radovan, generalne direktorice Direktorata za prostor, graditev in stanovanja

Spoštovane udeleženke in udeleženci Sedlarjevega srečanja!

Veseli me, da vam v imenu Ministrstva za okolje in prostor ter Direktorata za prostor, graditev in stanovanja lahko na začetku srečanja izrečem nekaj pozdravnih besed!

Tema letošnjega 28. Sedlarjevega srečanja »Urbana regeneracija« sovpada s prizadevanji našega ministrstva po celoviti prenovi temeljnega strateškega prostorskega dokumenta države: Strategije prostorskega razvoja Slovenije ter celotne prostorske in gradbene zakonodaje, ki je v končni fazi.

Celovita in učinkovita prenova ter urbana regeneracija sta v novih prostorskih dokumentih našli svoje mesto, saj sta kot neločljivi del trajnostno naravnane procesa prostorskega načrtovanja temeljno izhodišče za prihodnost.

Vse manj razpoložljivega prostora za načrtovanje in vse več sistemskih in ekonomskih omejitev nas usmerja k »recikliranju« prostorskih vsebin v urbanem okolju. Šole arhitekture, urbanizma in prostorskega načrtovanja dajejo vse večji poudarek izobraževanju novih strokovnjakov, ki se bodo morali spopadati s problemi globalne prenaseljenosti s preoblikovanjem megastrukture preteklega in sedanjega obdobja, ki so iz različnih razlogov izgubile svojo prvotno vsebino in družbenogospodarski pomen. Pa naj gre za mestna jedra, stanovanjske soseske, industrijska območja, prometne in logistične površine, trgovske in zabaviščne cone ali območja množičnega turizma iz polpreteklega obdobja. Strokovno pridobivajo veljavo projekti in realizacije, ki uspešno povezujejo in nadgrajujejo staro in novo z dodajanjem aktualnih vsebin in tehnoloških inovacij. To se izraža tudi v strokovnih objavah, nagradah in priznanjih, ki so jih v zadnjem času deležni taki projekti in njihovi avtorji.

Urbana regeneracija sega na področje stanovanjskega stavbnega fonda (tu imam v mislih predvsem posamezne večstanovanjske objekte in stanovanjske soseske iz druge polovice 20. stoletja), vključuje vsebinsko in tehnološko prenavo opuščenih industrijskih con, skladiščnih površin in objektov, manipulativnih površin ob prometni infrastrukturi (predvsem železniški), velikih turističnih in zdraviliških kompleksov, ki jih današnji trend kvalitetnega preživljanja oddiha vse bolj pušča ob strani. In na koncu ne smemo pozabiti na celovito urbano regeneracijo starih mestnih jeder, ki ne smejo postati »turistični skansen«, temveč morajo omogočati predvsem kakovostnejše bivalno okolje domačim prebivalcem, ki imajo zaradi prostorske utesnjenosti in težje prometne dostopnosti starih mestnih jeder specifične težave.

Celovita (urbana) prenova starejših (pa tudi novejših!) stanovanjskih sosesk, ki mora zajemati okoljsko, energetske, statično, funkcionalno in prometno sanacijo skupaj z ureditvijo novih zelenih površin, ima za posledico tudi socialno in ekonomsko sanacijo takih sosesk in dvig privlačnosti bivanja v njih. Na tem področju imamo kar nekaj dobrih primerov (in upam, da bodo danes predstavljeni vsaj nekateri od njih), nekaj pa jih mesta načrtujejo tudi v okviru svojih trajnostnih urbanih strategij (TUS).

Urbana regeneracija gospodarskih con je bila manj uspešna, saj so številni ekonomski razlogi, predvsem pa pravno lastniški, privedli do drobljenja in atomizacije nekdanjih velikih in zaokroženih gospodarskih subjektov, ki v današnjem stanju niso zanimivi za resnejše investitorje. Žal ti zaradi tega še vedno, pogosto ob pomoči politike, poskušajo uresničevati svoje investicijske namere s spremembo namenske rabe kmetijskih zemljišč v odprtem prostoru.

Tudi trend spremembe namembnosti različnih tovarniških in poslovnih objektov v trgovske in nakupovalne centre se počasi umirja, verjetno pa je k temu bolj pripomogla zasičenost trga kot resne strokovne odločitve planerjev in načrtovalcev.

Naj končam z mislijo, da »ima urbani prostor toliko obrazov, kolikor mu jih je vanj vtisnil človek s svojim poseganjem in delovanjem; zato moramo gledati na urbano regeneracijo kot na proces, ki nam bo v pomoč, da ne bomo ponavljali starih napak v prostoru«.

Srečanja, kot je današnje, so ne nazadnje dobra priložnost za poglobitev strokovnih stikov, izmenjavo mnenj in izkušenj ter predstavitev uspešnih primerov urbane regeneracije, ki jih je tudi v našem prostoru iz leta v leto več.

Prepričana sem, da bo tudi današnje 28. Sedlarjevo srečanje pripomoglo k doseganju teh ciljev!

Hvala!

.....
Barbara Radovan, generalna direktorica Direktorata za prostor, graditev in stanovanja
Ministrstvo za okolje in prostor, Direktorat za prostor, graditev in stanovanja, Ljubljana, Slovenija
E-pošta: barbara.radovan@gov.si

Pozdravni nagovor dr. Igorja Bizjaka, direktorja Urbanističnega inštituta Republike Slovenije

Spoštovana predsednica, spoštovani župan ter spoštovane kolegice in kolegi!

Urbanistični inštitut že več kot šestdeset let deluje na področju načrtovanja in urejanja prostora in z njim povezanih ved. Izvaja temeljne in aplikativne znanstvenoraziskovalne in razvojne projekte, v katerih obravnava različne probleme in procese urbanističnega in prostorskega razvoja Slovenije in širše. Po spremembi zakonodaje, ki je inštitutu onemogočila izdelavo prostorskih načrtov, se je moral ta preusmeriti v pridobivanje EU-projektov. Ti pa so mu omogočili stik z naprednimi idejami na področju urbanističnega načrtovanja v Evropi in po svetu. Zato inštitut v zadnjih letih z udeležbo v različnih programih EU posega tudi na področja, ki so trenutno vroča tema na področju urbanizma, kot so področja inovacij in implementacij na naravi temelječih rešitev (ang. *nature based solutions* – *NBS*), področje javne participacije v procesih prostorskega načrtovanja, področje trajnostne mobilnosti, področje pametnih mest, problematika staranja prebivalstva in ne nazadnje tudi področje urbane regeneracije.

Prav na področju urbane regeneracije smo skupaj z evropskimi partnerji in sami izvedli nekaj projektov. Prva sta se začela že leta 2002. Pri projektu Re-Urban Mobil smo raziskovali vzroke in možnosti prenove mestnih jeder, ki se praznijo in zaradi tega tudi propadajo. Pri projektu RESTATE pa smo se ukvarjali z raziskovanjem razmer v velikih povojnih stanovanjskih soseskah ter z izdelavo priporočil in predlogov o tem, kaj je treba storiti, da bodo te soseske privlačne za sedanje in prihodnje prebivalce.

Nadaljevali smo s projektom prenove stanovanjskih sosesk Planina v Kranju v letu 2008. Glavni cilji projekta so bili prebivalcem sosesk zagotoviti boljše kakovost življenja, izboljšati splošni stanovanjski standard v soseskah in stanovanjsko okolje, spodbuditi dejavno sodelovanje stanovalcev pri vzdrževanju in prenovi stanovanj in stanovanjskih zgradb ter zagotoviti njihovo aktivno sodelovanje pri načrtovanju, sprejemanju in izvajanju programov za izboljšanje kakovosti bivanja, s tem pa neprekinjen proces planiranja in izvajanja ukrepov modernizacije sosesk.